

Benedek Elek: Unokámnak

A legnagyobb summa, fiam, mellyel a szeretetet megfizetni lehet: maga a szeretet. Ne sajnáld, ha többet adsz ebből másnak, mint amennyit más ad tenéked! Örülj ennek, hisz akkor te vagy a gazdagabb.

Mikor e sorokat írom, édes fiam, nagy kérdések foglalkoztatják az embereket. Bölcs, nagy elmék kigondolnak sok szépet, üdvöset, törvénykönyvekbe be is iktathatják: de tudd, rideg paragrafusok még soha meg nem változtatták a társadalom szellemét.

Törvények még nem döntöttek le válaszfalakat, fiam, azt nekünk magunknak kell ledöntenünk. De nehogy azt mondd majd szűkkeblűen: nekem nem fáj, engem nem éget, s közömbösen nézd embertársaidnak küzdelmeit. Ha csak magadra gondolsz, ha csak a magad sebe fáj, menj a rengeteg erdő mélyébe, lakjál a vadak s ne az emberek között! Élj vad gyümölcsön, sebedet gyógyítsd füvekkel: így is lehet élni.

De ha emberek közt élsz, vedd ki a magad részét minden igaz, becsületes, jogos küzdelemből. Állj a védtelenek, a gyengék közé; az erősek, a hatalmasok oldalán harcolni nem virtus. Ne ejtsen meg a könnyű, puha élet varázsa; nehogy cserbenhagyd a veled egysorsúakat, mert téged talán megtúrnek a felsőbbek között! Neked ez nem szerezhethet akkora örömet, amekkora keserűséget okozhat azoknak, akiket te cserben hagytál,

Lehet belőled nagy ember, - és hadd legyen! - de szív nélkül, szeretet nélkül igazán nagyvá nem leszel. Ne bízd el hát magad, ha csodálják elméd tündöklését: sok fényes elme elhomályosult már, de a szív, - jó vagy rossz - megmarad utolsó dobbanásig annak, ami volt első dobbanásakor.

Egyet ki kell érezned e sorokból: tele volt a szívem szeretettel. Jutott ebből mindenkinek, és nem fogyott el soha, sőt inkább növekedett. Nem osztályoztam a szeretetet: mindenkinek annyi jutott, amennyit megérdemelt. Némelyiknek több is, de kevesebb soha senkinek.